

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به نام خداوند رحمتگر مهربان

الر تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْحَكِيمِ ﴿١﴾

فولادوند: الف لام راء این است آیات کتاب حکمت آموز

مکارم: الر - آن آیات کتاب حکیم است.

أَكَانَ لِلنَّاسِ عَجَبًا أَنْ أَوْحَيْنَا إِلَى رَجُلٍ مِّنْهُمْ أَنْ أَنْذِرِ النَّاسَ وَبَشِّرِ الَّذِينَ آمَنُوا أَنَّ لَهُمْ قَدَمٌ صِدْقٍ عِنْدَ رَبِّهِمْ قَالَ الْكَافِرُونَ إِنَّ هَذَا لَسَاحِرٌ مُّبِينٌ ﴿٢﴾

فولادوند: آیا برای مردم شگفت آور است که به مردی از خودشان وحی کردیم که مردم را بیم ده و به کسانی که ایمان آورده اند

مژده ده که برای آنان نزد پروردگارشان سابقه نیک است کافران گفتند این [مرد] قطعاً افسونگری آشکار است

مکارم: آیا این برای مردم موجب شگفتی است که به یکی از آنها وحی فرستادیم که مردم را انذار کن و به کسانی که ایمان

آورده اند بشارت ده که برای آنها پادشاهای مسلم نزد پروردگارشان (و سابقه نیک) است (اما) کافران گفتند این ساحر آشکاری

است.

إِنَّ رَبَّكُمُ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ يُدَبِّرُ الْأَمْرَ مَا مِن شَفِيعٍ إِلَّا مِن بَعْدِ إِذْنِهِ ذَلِكُمُ اللَّهُ رَبُّكُمْ فَاعْبُدُوهُ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ﴿٣﴾

فولادوند: پروردگار شما آن خدایی است که آسمانها و زمین را در شش هنگام آفرید سپس بر عرش استیلا یافت کار [آفرینش] را

تدبیر می کند شفاعتگری جز پس از اذن او نیست این است خدا پروردگار شما پس او را بپرستید آیا پند نمی گیرید

مکارم: پروردگار شما خداوندی است که آسمانها و زمین را در شش روز آفرید سپس بر تخت (قدرت) قرار گرفت و به تدبیر کار

(جهان) پرداخت، هیچ شفاعت کننده ای جز به اذن او وجود ندارد، این است خداوند پروردگار شما، پس او را پرستش کنید، آیا

متذکر نمی شوید؟!

إِلَيْهِ مَرْجِعُكُمْ جَمِيعًا وَعَدَّ اللَّهُ حَقًّا إِنَّهُ يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ لِيَجْزِيَ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ بِالْقِسْطِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا لَهُمْ شَرَابٌ مِّنْ حَمِيمٍ وَعَذَابٌ أَلِيمٌ بِمَا كَانُوا يَكْفُرُونَ ﴿٤﴾

فولادوند: بازگشت همه شما به سوی اوست وعده خدا حق است هموست که آفرینش را آغاز می کند سپس آن را باز می گرداند

تا کسانی را که ایمان آورده و کارهای شایسته کرده اند به عدالت پاداش دهد و کسانی که کفر ورزیده اند به سزای کفرشان

شربتی از آب جوشان و عذابی پر درد خواهند داشت

مکارم: بازگشت همه شما به سوی او است خداوند وعده حقی فرموده، او خلق را آغاز کرد سپس آنها را باز می گرداند، تا کسانی

را که ایمان آوردند و عمل صالح انجام دادند به عدالت جزا دهد و برای کسانی که کافر شدند نوشیدنی از مایع سوزان است و

عذاب دردناکی بخاطر آنکه کفر می‌ورزیدند.

هُوَ الَّذِي جَعَلَ الشَّمْسَ ضِيَاءً وَالْقَمَرَ نُورًا وَقَدَّرَهُ مَنَازِلَ لِتَعْلَمُوا عَدَدَ السِّنِينَ وَالْحِسَابَ مَا خَلَقَ اللَّهُ ذَلِكَ إِلَّا بِالْحَقِّ يُفَصِّلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿٥﴾

فولادوند: اوست کسی که خورشید را روشنایی بخشید و ماه را تابان کرد و برای آن منزلهایی معین کرد تا شماره سالها و حساب را بدانید خدا اینها را جز به حق نیافریده است نشانه‌ها [ی خود] را برای گروهی که می‌دانند به روشنی بیان می‌کند

مکارم: او کسی است که خورشید را روشنایی و ماه را نور قرار داد، و برای آن منزلگاه‌هایی مقدر کرد تا عدد سالها و حساب (کارها) را بدانید، خداوند این را جز به حق نیافریده او آیات (خود را) برای گروهی که اهل دانشند شرح می‌دهد.

إِنَّ فِي اخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَمَا خَلَقَ اللَّهُ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ لآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَتَّقُونَ ﴿٦﴾

فولادوند: به راستی در آمد و رفت شب و روز و آنچه خدا در آسمانها و زمین آفریده برای مردمی که پروا دارند دلایلی [آشکار] است

مکارم: مسلما در آمد و شد شب و روز و آنچه خداوند در آسمانها و زمین آفریده آیات (و نشانه‌هایی) است بر آنها که پرهیزکارند (و گناه چشم دلشان را نابینا نکرده است).

إِنَّ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَنَا وَرَضُوا بِالْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَاطْمَأَنَّنُوا بِهَا وَالَّذِينَ هُمْ عَنْ آيَاتِنَا غَافِلُونَ ﴿٧﴾

فولادوند: کسانی که امید به دیدار ما ندارند و به زندگی دنیا دل خوش کرده و بدان اطمینان یافته‌اند و کسانی که از آیات ما غافلند

مکارم: آنها که امید لقای ما (و رستاخیز) را ندارند، و به زندگی دنیا خشنود شدند، و بر آن تکیه کردند، و آنها که از آیات ما غافلند.

أُولَئِكَ مَاوَاهُمُ النَّارُ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿٨﴾

فولادوند: آنان به [کیفر] آنچه به دست می‌آوردند جایگاهشان آتش است

مکارم: (همه) آنها جایگاهشان آتش است به خاطر کارهایی که انجام می‌دادند.

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ يَهْدِيهِمْ رَبُّهُمْ بِإِيمَانِهِمْ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهِمُ الْأَنْهَارُ فِي جَنَّاتِ النَّعِيمِ ﴿٩﴾

فولادوند: کسانی که ایمان آورده و کارهای شایسته کرده‌اند پروردگارشان به پاس ایمانشان آنان را هدایت می‌کند به باغهای [پیر

ناز و] نعمت که از زیر [پای] آنان نهرها روان خواهد بود [در خواهند آمد]

مکارم: (ولی) کسانی که ایمان آوردند و عمل صالح انجام دادند خداوند آنها را در پرتو ایمانشان هدایت می‌کند، از زیر (قصرهای) آنها نهرها، در باغهای بهشت، جریان دارد.

دَعَوَاهُمْ فِيهَا سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَتَحِيَّتُهُمْ فِيهَا سَلَامٌ وَأَخِرُ دَعَوَاهُمْ أَنْ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٠﴾

فولادوند: نیایش آنان در آنجا سبحانك اللهم [=خدایا تو پاک و منزهی] و درودشان در آنجا سلام است و پایان نیایش آنان این

است که الحمد لله رب العالمین [=ستایش ویژه پروردگار جهانیان است]

مکارم: گفتار (و دعای) آنها در بهشت این است که خداوند! منزهی تو، و تحیت آنها سلام، و آخرین سخنشان حمد مخصوص پروردگار عالمیان است.

وَلَوْ يُعَجِّلُ اللَّهُ لِلنَّاسِ الشَّرَّ اسْتِعْجَالَهُمْ بِالْخَيْرِ لَقُضِيَ إِلَيْهِمْ أَجْلُهُمْ فَنَذَرُ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَنَا فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ ﴿١١﴾

فولادوند: و اگر خدا برای مردم به همان شتاب که آنان در کار خیر می‌طلبند در رساندن بلا به آنها شتاب می‌نمود قطعا اجلشان

فرا می‌رسید پس کسانی را که به دیدار ما امید ندارند در طغیانشان رها می‌کنیم تا سرگردان بمانند

مکارم: اگر همانگونه که مردم در بدست آوردن خوبیها عجله دارند، خداوند (به کیفر اعمالشان) مجازاتشان کند عمرشان به پایان می‌رسد (و همگی نابود خواهند شد) ولی آنها که امید لقای ما را ندارند بحال خودشان رها می‌کنیم تا در طغیانشان سرگردان شوند.

وَإِذَا مَسَّ الْإِنْسَانَ الضُّرُّ دَعَانَا لِجَنبِهِ أَوْ قَاعِدًا أَوْ قَائِمًا فَلَمَّا كَشَفْنَا عَنْهُ ضُرَّهُ مَرَّ كَأَنْ لَمْ يَدْعُنَا إِلَى ضُرِّ مَسَّهُ كَذَلِكَ زِينٌ لِّلْمُسْرِفِينَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٢﴾

فولادوند: و چون انسان را آسیبی رسد ما را به پهلو خوابیده یا نشسته یا ایستاده می‌خواند و چون گرفتاریش را برطرف کنیم

چنان می‌رود که گویی ما را برای گرفتاریی که به او رسیده نخوانده است این گونه برای اسرافکاران آنچه انجام می‌دادند زینت داده شده است

مکارم: و هنگامی که به انسان زیان (و ناراحتی) برسد ما را (در همه حال) در حالی که به پهلو خوابیده، یا نشسته، یا ایستاده است می‌خواند، اما هنگامی که ناراحتی او را بر طرف ساختیم چنان می‌رود که گوئی هرگز ما را برای حل مشکلی که به او رسیده نخوانده، اینگونه برای اسرافکاران اعمالشان زینت داده شده است.

وَلَقَدْ أَهْلَكْنَا الْقُرُونَ مِن قَبْلِكُمْ لَمَّا ظَلَمُوا وَجَاءَتْهُمْ رُسُلُهُم بِالْبَيِّنَاتِ وَمَا كَانُوا لِيُؤْمِنُوا كَذَلِكَ نَجْزِي الْقَوْمَ الْمُجْرِمِينَ ﴿١٣﴾

فولادوند: و قطعا نسلهای پیش از شما را هنگامی که ستم کردند به هلاکت رساندیم و پیامبرانشان دلایل آشکار برایشان آوردند

[ولی] بر آن نبودند که ایمان بیاورند این گونه مردم بزهکار را جزا می‌دهیم

مکارم: ما امتهای پیش از شما را، به هنگامی که ظلم کردند، هلاک کردیم، در حالی که پیامبرانشان با دلایل روشن به سراغ آنها آمدند ولی آنها ایمان نیاوردند، اینگونه گروه مجرمان را جزا می‌دهیم.

ثُمَّ جَعَلْنَاكُمْ خَلَائِفَ فِي الْأَرْضِ مِنْ بَعْدِهِمْ لِنَنْظُرَ كَيْفَ تَعْمَلُونَ ﴿١٤﴾

فولادوند: آنگاه شما را پس از آنان در زمین جانشین قرار دادیم تا بنگریم چگونه رفتار می‌کنید

مکارم: سپس شما را جانشینان آنها در روی زمین - پس از آنان - قرار دادیم تا بنگریم شما چگونه عمل می‌کنید.

وَإِذَا تُلْتَىٰ عَلَيْهِمْ آيَاتُنَا بَيِّنَاتٍ قَالَ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَنَا ائْتِ بِقُرْآنٍ غَيْرِ هَذَا أَوْ بَدِّلْهُ قُلْ مَا يَكُونُ لِي أَنْ أُبَدِّلَهُ مِنْ تِلْقَاءِ نَفْسِي إِنْ أَتَّبِعُ إِلَّا مَا يُوحَىٰ إِلَيَّ إِنِّي أَخَافُ إِنْ عَصَيْتُ رَبِّي عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ

﴿١٥﴾

فولادوند: و چون آیات روشن ما بر آنان خوانده شود آنانکه به دیدار ما امید ندارند می‌گویند قرآن دیگری جز این بیاور یا آن را عوض کن بگو مرا نرسد که آن را از پیش خود عوض کنم جز آنچه را که به من وحی می‌شود پیروی نمی‌کنم اگر پروردگارم را نافرمانی کنم از عذاب روزی بزرگ می‌ترسم

مکارم: و هنگامی که آیات روشن ما بر آنها خوانده می‌شود کسانی که امید لقای ما (و رستاخیز) را ندارند می‌گویند قرآنی غیر از این بیاور، و یا آنرا تبدیل کن (و آیات نکوهش بتها را بردار!) بگو من حق ندارم که آنرا از پیش خود تغییر دهم، فقط از چیزی که بر من وحی می‌شود پیروی می‌کنم، من اگر معصیت پروردگارم را کنم از مجازات روز بزرگ (قیامت) می‌ترسم.

قُلْ لَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا تَلَوْتُهُ عَلَيْكُمْ وَلَا أَدْرَاكُمْ بِهِ فَقَدْ لَبِثْتُ فِيكُمْ عُمُرًا مِّنْ قَبْلِهِ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿١٦﴾

فولادوند: بگو اگر خدا می‌خواست آن را بر شما نمی‌خواندم و [خدا] شما را بدان آگاه نمی‌گردانید قطعاً پیش از [آوردن] آن روزگاری در میان شما به سر برده‌ام آیا فکر نمی‌کنید

مکارم: بگو اگر خدا می‌خواست من این آیات را بر شما نمی‌خواندم و از آن آگاهتان نمی‌کردم چه اینکه مدت‌ها پیش از این در میان شما زندگی نمودم آیا نمی‌فهمید؟!

فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ كَذَّبَ بِآيَاتِهِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الْمُجْرِمُونَ ﴿١٧﴾

فولادوند: پس کیست ستمکارتر از آن کس که دروغی بر خدای بندگان یا آیات او را تکذیب کند به راستی مجرمان رستگار نمی‌شوند
مکارم: چه کسی ستمکارتر است از آن کس که بر خدا دروغ می‌بندد و آیات او را تکذیب می‌کند، مسلماً مجرمان رستگار نخواهند شد.

وَيَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَضُرُّهُمْ وَلَا يَنْفَعُهُمْ وَيَقُولُونَ هَؤُلَاءِ شُفَعَاؤُنَا عِنْدَ اللَّهِ قُلْ أَتَنْبِئُونَ اللَّهَ بِمَا لَا يَعْلَمُ فِي السَّمَاوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَىٰ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿١٨﴾

فولادوند: و به جای خدا چیزهایی را می‌پرستند که نه به آنان زیان می‌رساند و نه به آنان سود می‌دهد و می‌گویند اینها نزد خدا شفاعتگران ما هستند بگو آیا خدا را به چیزی که در آسمانها و در زمین نمی‌داند آگاه می‌گردانید او پاک و برتر است از آنچه [با وی]

مكارم: و غير از خدا چيزهائى را پرستش مى كنند كه نه به آنها زيان مى رساند و نه سودى به آنان مى دهد، و مى گویند اينان شفيعان ما نزد خدا هستند بگو: آيا خداوند را به چيزى خبر مى دهيد كه در آسمانها و زمين سراغ ندارد؟ منزه است او، و برتر است از آن شريكهائى كه فرار مى دهند.

وَمَا كَانَ النَّاسُ إِلَّا أُمَّةً وَاحِدَةً فَاخْتَلَفُوا وَلَوْلَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ لَقُضِيَ بَيْنَهُمْ فِيمَا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿١٩﴾

فولادوند: و مردم جز يك امت نبودند پس اختلاف پيدا كردند و اگر وعده‌اى از جانب پروردگار مقرر نگشته بود قطعا در آنچه بر سر آن با هم اختلاف مى كنند ميانشان داورى مى شد

مكارم: و (در آغاز) همه مردم امت واحدی بودند سپس اختلاف كردند، و اگر فرمانی از طرف پروردگار تو (درباره عدم مجازات سريع آنان) نبود، در آنچه اختلاف داشتند ميان آنها داورى مى كرد.

وَيَقُولُونَ لَوْلَا أُنزِلَ عَلَيْهِ آيَةٌ مِنْ رَبِّهِ فَقُلْ إِنَّمَا الْغَيْبُ لِلَّهِ فَانْتَظِرُوا إِنِّي مَعَكُمْ مِنَ الْمُنْتَظِرِينَ ﴿٢٠﴾

فولادوند: و مى گویند چرا معجزه‌اى از جانب پروردگارش بر او نازل نمى شود بگو غيب فقط به خدا اختصاص دارد پس منتظر باشيد كه من هم با شما از منتظرانم

مكارم: و مى گویند چرا معجزه‌اى از پروردگارش بر او نازل نمى شود؟ بگو غيب (و معجزات) برای خدا (و به فرمان او) است شما در انتظار باشيد من هم با شما در انتظارم (شما در انتظار معجزات اقتراحى و بهانه جويانه باشيد و من هم در انتظار مجازات شما!).

وَإِذَا أَذَقْنَا النَّاسَ رَحْمَةً مِّنْ بَعْدِ ضَرَاءٍ مَسْتَهْمِمْ إِذَا لَهُمْ مَكْرٌ فِي آيَاتِنَا قُلِ اللَّهُ أَسْرَعُ مَكْرًا إِنَّ رُسُلَنَا يَكْتُبُونَ مَا تَمْكُرُونَ ﴿٢١﴾

فولادوند: و چون مردم را پس از آسبى كه به ايشان رسیده است رحمتی بچشانيم بناگاه آنان را در آيات ما نيرنگى است بگو نيرنگ خدا سريع تر است در حقيقت فرستادگان [=فرشتگان] ما آنچه نيرنگ مى كنيد مى نويسند

مكارم: هنگامی كه به مردم رحمتی پس از زيانی كه به آنها رسیده می چشانيم آنها در آيات ما مكر مى كنند (و دست به توجيهاات ناروا برای آن نعمت و رحمت می زنند) بگو خداوند از شما سريعتر چاره جوئی می كند، و رسولان ما آنچه مكر مى كنيد (و نقشه می كشيد) مى نويسند.

هُوَ الَّذِي يُسِيرُكُمْ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ حَتَّى إِذَا كُنْتُمْ فِي الْفُلِكِ وَجَرَيْنَ بِهِمْ بِرِيحٍ طَيِّبَةٍ وَفَرِحُوا بِهَا جَاءَتْهَا رِيحٌ عَاصِفٌ وَجَاءَهُمُ الْمَوْجُ مِنْ كُلِّ مَكَانٍ وَظَنُّوا أَنَّهُمْ أُحِيطَ بِهِمْ دَعَوُا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ لَسِنَّ أَجْمَعِينَ مِنْ هَذِهِ لَنَكُونَنَّ مِنَ الشَّاكِرِينَ ﴿٢٢﴾

فولادوند: او کسی است که شما را در خشکی و دریا می‌گرداند تا وقتی که در کشتیها باشید و آنها با بادی خوش آنان را ببند و ایشان بدان شاد شوند [بناگاه] بادی سخت بر آنها وزد و موج از هر طرف بر ایشان تازد و یقین کنند که در محاصره افتاده‌اند در آن حال خدا را پاکدلانه می‌خوانند که اگر ما را از این [ورطه] برهانی قطعا از سپاسگزاران خواهیم شد

مکارم: او کسی است که شما را در خشکی و دریا سیر می‌دهد تا اینکه در کشتی قرار می‌گیرید و بادهای موافق آنها را (به سوی مقصد) حرکت می‌دهند و خوشحال می‌شوند ناگهان طوفان شدیدی می‌وزد و امواج از هر سو به سراغ آنها می‌آید و گمان می‌برند هلاک خواهند شد در این موقع خدا را از روی اخلاص عقیده می‌خوانند که اگر ما را نجات دهی حتما از سپاسگزاران خواهیم بود.

فَلَمَّا أَجَاهُمْ إِذَا هُمُ يَبْغُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّمَا بَعَيْتُمْ عَلَىٰ أَنْفُسِكُمْ مَتَاعَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا ثُمَّ إِلَيْنَا مَرْجِعُكُمْ فَنُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٢٣﴾

فولادوند: پس چون آنان را رهانید ناگهان در زمین بناحق سرکشی می‌کنند ای مردم سرکشی شما فقط به زیان خود شماست شما بهره زندگی دنیا را [می‌طلبید] سپس بازگشت شما به سوی ما خواهد بود پس شما را از آنچه انجام می‌دادید باخبر خواهیم کرد

مکارم: اما هنگامی که آنها را رهائی بخشید، (دوباره) در زمین، بدون حق، ستم می‌کنند ای مردم ستمهای شما به زیان خود شماست، بهره‌ای از زندگی دنیا (می‌برید) سپس بازگشت شما بسوی ماست و (خدا) شما را به آنچه عمل می‌کردید خبر می‌دهد.

إِنَّمَا مَثَلُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا كَمَاءٍ أَنْزَلْنَاهُ مِنَ السَّمَاءِ فَاخْتَلَطَ بِهِ نَبَاتُ الْأَرْضِ مِمَّا يَأْكُلُ النَّاسُ وَالْأَنْعَامُ حَتَّىٰ إِذَا أَخَذَتِ الْأَرْضُ زُخْرُفَهَا وَازَّيَّنَتْ وَظَنَّ أَهْلُهَا أَنَّهُمْ قَادِرُونَ عَلَيْهَا أَتَاهَا أَمْرُنَا لَيْلًا أَوْ نَهَارًا فَجَعَلْنَاهَا حَصِيدًا كَأَن لَّمْ تَعْنِ بِالْأَمْسِ كَذَلِكَ نُفَصِّلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ ﴿٢٤﴾

فولادوند: در حقیقت مثل زندگی دنیا بسان آبی است که آن را از آسمان فرو ریختیم پس گیاه زمین از آنچه مردم و دامها می‌خورند با آن درآمیخت تا آنگاه که زمین پیرایه خود را برگرفت و آراسته گردید و اهل آن پنداشتند که آنان بر آن قدرت دارند شبی یا روزی فرمان [ویرانی] ما آمد و آن را چنان در ویده کردیم که گویی دیروز وجود نداشته است این گونه نشانه‌ها [ی خود] را برای مردمی که اندیشه می‌کنند به روشنی بیان می‌کنیم

مکارم: زندگی دنیا همانند آبی است که از آسمان نازل کرده‌ایم که بر اثر آن گیاهان گوناگون که مردم و چهار پایان از آن می‌خورند، می‌روید، تا زمانی که روی زمین زیبایی خود را (از آن) گرفته و تزیین می‌گردد و اهل آن مطمئن می‌شوند که می‌توانند از آن بهره مند گردند (ناگهان) فرمان ما شب هنگام یا در روز برای نابودی آن (فرا می‌رسد) (سرما یا صاعقه‌ای را بر آن مسلط می‌سازیم) و آنچنان آنرا درو می‌کنیم که (گوئی) هرگز نبوده است اینچنین آیات خود را برای گروهی که تفکر می‌کنند شرح می‌دهیم.

وَاللَّهُ يَدْعُو إِلَى دَارِ السَّلَامِ وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٢٥﴾

فولادوند: و خدا [شما را] به سرای سلامت فرا می‌خواند و هر که را بخواهد به راه راست هدایت می‌کند

مکارم: و خداوند دعوت به سرای صلح و سلامت می‌کند و هر کس را بخواهد به راه راست هدایت می‌نماید.

لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا الْحُسْنَىٰ وَزِيَادَةٌ وَلَا يَرْهَقُ وُجُوهَهُمْ قَتَرٌ وَلَا ذِلَّةٌ أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ

﴿٢٦﴾

فولادوند: برای کسانی که کار نیکو کرده‌اند نیکویی [بهشت] و زیاده [بر آن] است چهره‌هایشان را غباری و ذلتی نمی‌پوشاند

اینان اهل بهشتند [و] در آن جاودانه خواهند بود

مکارم: کسانی که نیکی کردند، پاداش نیک و زیاده بر آن دارند و تاریکی و ذلت چهره‌هایشان را نمی‌پوشاند آنها یاران بهشتند و

جاودانه در آن خواهند ماند.

وَالَّذِينَ كَسَبُوا السَّيِّئَاتِ جَزَاءُ سَيِّئَةٍ بِمِثْلِهَا وَتَرْهَقُهُمْ ذِلَّةٌ مَّا لَهُمْ مِنَ اللَّهِ مِنْ عَاصِمٍ كَأَنَّمَا أُغْشِيَتْ وُجُوهُهُمْ قِطْعًا مِنَ اللَّيْلِ مُظْلِمًا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٢٧﴾

فولادوند: و کسانی که مرتکب بدیها شده‌اند [بدانند که] جزای [هر] بدی مانند آن است و خواری آنان را فرو می‌گیرد در مقابل

خدا هیچ حمایتگری برای ایشان نیست گویی چهره‌هایشان با پاره‌ای از شب تار پوشیده شده است آنان همدم آتشند که در آن

جاودانه خواهند بود

مکارم: اما کسانی که مرتکب گناهان شدند جزای بدی بمقدار آن دارند و ذلت و خواری چهره آنها را می‌پوشاند و هیچ چیز

نمی‌تواند آنها را از (مجازات) خدا نگهدارد، (چهره‌هایشان آنچنان تاریک است که) گوئی پاره‌هایی از شب تاریک صورت آنها را

پوشانده، آنها یاران آتشند و جاودانه در آن خواهند ماند.

وَيَوْمَ نَحْشُرُهُمْ جَمِيعًا ثُمَّ نَقُولُ لِلَّذِينَ أَشْرَكُوا مَكَانَكُمْ أَنْتُمْ وَشُرَكَاءُكُمْ فَزَيَّلْنَا بَيْنَهُمْ وَقَالَ شُرَكَاءُهُمْ مَّا كُنْتُمْ إِلَّا نَا تَعْبُدُونَ ﴿٢٨﴾

فولادوند: و [یاد کن] روزی را که همه آنان را گرد می‌آوریم آنگاه به کسانی که شرک ورزیده‌اند می‌گوییم شما و شریکانتان بر جای

خود باشید پس میان آنها جدایی می‌افکنیم و شریکان آنان می‌گویند در حقیقت شما ما را نمی‌پرستیدید

مکارم: بخاطر بیاورید آن روز را که همه آنها را جمع می‌کنیم سپس به مشرکان می‌گوئیم شما و معبودهایتان در جای خودتان

باشید (تا به حسابتان رسیدگی شود) سپس آنها را از هم جدا می‌کنیم (و از هر يك جداگانه سؤال می‌نمائیم) و معبودهایشان

(به آنها) می‌گویند شما (هرگز) ما را عبادت نمی‌کردید!

فَكَفَىٰ بِاللَّهِ شَهِيدًا بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ إِن كُنَّا عَنْ عِبَادَتِكُمْ لَغَافِلِينَ ﴿٢٩﴾

فولادوند: و گواهی خدا میان ما و میان شما بس است به راستی ما از عبادت شما بی‌خبر بودیم

مکارم: همین بس که خدا میان ما و شما گواه است که ما از عبادت کردن شما غافل (و بیخبر) بودیم.

هُنَالِكَ تَبْلُو كُلُّ نَفْسٍ مَّا أَسْلَفَتْ وَرُدُّوْا إِلَى اللَّهِ مَوْلَاهُمْ الْحَقَّ وَضَلَّ عَنْهُمْ مَّا كَانُوا يَفْتَرُونَ ﴿٣٠﴾

فولادوند: آنجاست که هر کسی آنچه را از پیش فرستاده است می‌آزماید و به سوی خدا مولای حقیقی خود بازگردانیده می‌شوند و آنچه به دروغ برمی‌ساخته‌اند از دستشان به در می‌رود

مکارم: در آن هنگام (و در آنجا) هر کس عملی را که قبلاً انجام داده است می‌آزماید و همگی به سوی الله، مولا و سرپرست حقیقتی خود باز می‌گردند، و آنها را که به دروغ شریک خدا قرار داده بودند گم و نابود می‌شوند.

قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِّنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أَمَّنْ يَمْلِكُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَمَنْ يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَمَنْ يُدَبِّرُ الْأَمْرَ فَسَيَقُولُونَ اللَّهُ فَقُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ ﴿٣١﴾

فولادوند: بگو کیست که از آسمان و زمین به شما روزی می‌بخشد یا کیست که حاکم بر گوشها و دیدگان است و کیست که زنده را از مرده بیرون می‌آورد و مرده را از زنده خارج می‌سازد و کیست که کارها را تدبیر می‌کند خواهند گفت خدا پس بگو آیا پروا نمی‌کنید

مکارم: بگو چه کسی شما را از آسمان و زمین روزی می‌دهد و یا چه کسی مالک (و خالق) گوش و چشم هاست و چه کسی زنده را از مرده و مرده را از زنده خارج می‌سازد و چه کسی امور (جهان) را تدبیر می‌کند؟ به زودی (در پاسخ) می‌گویند: خدا، بگو پس چرا تقوا پیشه نمی‌کنید (و از خدا نمی‌ترسید)؟!

فَذَلِكُمُ اللَّهُ رَبُّكُمْ الْحَقُّ فَمَاذَا بَعْدَ الْحَقِّ إِلَّا الضَّلَالُ فَأَنَّى تُصِرُّونَ ﴿٣٢﴾

فولادوند: این است خدا پروردگار حقیقی شما و بعد از حقیقت جز گمراهی چیست پس چگونه [از حق] بازگردانیده می‌شوید

مکارم: اینچنین است خداوند پروردگار حق شما، با اینحال بعد از حق جز گمراهی وجود دارد؟ پس چرا (از پرستش او) روی می‌گردانید؟!

كَذَلِكَ حَقَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ عَلَى الَّذِينَ فَسَقُوا أَنَّهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٣٣﴾

فولادوند: این گونه سخن پروردگارت بر کسانی که نافرمانی کردند به حقیقت پیوست [چرا] که آنان ایمان نمی‌آورند

مکارم: اینچنین فرمان پروردگارت بر فاسقان مسلم شده که آنها (پس از اینهمه طغیان و گناه) ایمان نخواهند آورد.

قُلْ هَلْ مِنْ شُرَكَائِكُمْ مَنْ يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ قُلِ اللَّهُ يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ فَأَنَّى تُؤْفَكُونَ ﴿٣٤﴾

فولادوند: بگو آیا از شریکان شما کسی هست که آفرینش را آغاز کند و سپس آن را برگرداند بگو خداست که آفرینش را آغاز می‌کند و باز آن را برمی‌گرداند پس چگونه [از حق] بازگردانیده می‌شوید

مکارم: بگو آیا هیچیک از معبودهای شما آفرینش را ایجاد و سپس باز می‌گرداند؟ بگو تنها خدا آفرینش را ایجاد کرده سپس باز می‌گرداند، با اینحال چرا از حق رویگردان می‌شوید؟

قُلْ هَلْ مِنْ شُرَكَائِكُمْ مَنْ يَهْدِي إِلَى الْحَقِّ قُلِ اللَّهُ يَهْدِي لِلْحَقِّ أَفَمَنْ يَهْدِي إِلَى الْحَقِّ أَحَقُّ أَنْ يُتَّبَعَ أَمْ مَنْ لَا يَهْدِي إِلَّا أَنْ يُهْدَىٰ فَمَا لَكُمْ كَيْفَ تَحْكُمُونَ ﴿٣٥﴾

فولادوند: بگو آیا از شریکان شما کسی هست که به سوی حق رهبری کند بگو خداست که به سوی حق رهبری می‌کند پس آیا کسی که به سوی حق رهبری می‌کند سزاوارتر است مورد پیروی قرار گیرد یا کسی که راه نمی‌نماید مگر آنکه [خود] هدایت‌شود شما را چه شده چگونه داوری می‌کنید

مکارم: بگو آیا هیچیک از معبودهای شما به سوی حق هدایت می‌کند؟ - بگو تنها خدا به حق هدایت می‌کند آیا کسی که هدایت به حق می‌کند برای پیروی شایسته تر است یا آن کس که خود هدایت نمی‌شود مگر هدایتش کند، شما را چه می‌شود؟ چگونه داوری می‌کنید؟

وَمَا يَتَّبِعُ أَكْثَرُهُمْ إِلَّا ظَنًّا إِنَّ الظَّنَّ لَا يُغْنِي مِنَ الْحَقِّ شَيْئًا إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِمَا يَفْعَلُونَ ﴿٣٦﴾

فولادوند: و بیشترشان جز از گمان پیروی نمی‌کنند [ولی] گمان به هیچ وجه [آدمی را] از حقیقت بی‌نیاز نمی‌گرداند آری خدا به آنچه می‌کنند داناست

مکارم: و بیشتر آنها جز از گمان (و پندارهای بیاساس) پیروی نمی‌کنند (در حالی که) گمان هرگز انسان را از حق بینیار نمی‌سازد (و به حق نمی‌رساند) خداوند به آنچه انجام می‌دهند آگاه است.

وَمَا كَانَ هَذَا الْقُرْآنُ أَنْ يُفْتَرَىٰ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلَكِنْ تَصْدِيقَ الَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ وَتَفْصِيلَ الْكِتَابِ لَا رَيْبَ فِيهِ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٣٧﴾

فولادوند: و چنان نیست که این قرآن از جانب غیر خدا [و] به دروغ ساخته شده باشد بلکه تصدیق [کننده] آنچه پیش از آن است می‌باشد و توضیحی از آن کتاب است که در آن تردیدی نیست [و] از پروردگار جهانیان است

مکارم: شایسته نیست (و امکان نداشت) که این قرآن بدون وحی الهی به خدا نسبت داده شود ولی تصدیقی است برای آنچه پیش از آن است (از کتب آسمانی) و تفصیلی است برای آنها، و شکی در آن نیست که از طرف پروردگار جهانیان است.

أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ قُلْ فَأْتُوا بِسُورَةٍ مِثْلِهِ وَادْعُوا مَنْ اسْتَطَعْتُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٣٨﴾

فولادوند: یا می‌گویند آن را به دروغ ساخته است بگو اگر راست می‌گویند سوره‌ای مانند آن بیاورید و هر که را جز خدا می‌توانید فرا خوانید

مکارم: آنها می‌گویند، او قرآن را به دروغ به خدا نسبت داده بگو اگر راست می‌گویند يك سوره همانند آن بیاورید و هر کس را

می‌توانید غیر از خدا (به یاری) بطلبید.

بَلْ كَذَّبُوا بِمَا لَمْ يُحِيطُوا بِعِلْمِهِ وَلَمَّا يَأْتِهِمْ تَأْوِيلُهُ كَذَّبَ الَّذِينَ كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَانظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الظَّالِمِينَ ﴿٣٩﴾

فولادوند: بلکه چیزی را دروغ شمردند که به علم آن احاطه نداشتند و هنوز تاویل آن برایشان نیامده است کسانی [هم] که پیش از آنان بودند همین گونه [پیامبرانشان را] تکذیب کردند پس بنگر که فرجام ستمگران چگونه بوده است

مکارم: (آنها از روی علم و دانش قرآن را انکار نمی‌کنند) بلکه آنها چیزی را تکذیب کردند که آگاهی از آن نداشتند، و هنوز واقعیتش بر آنان روشن نشده است اینچنین پیشینیان آنها نیز تکذیب کردند پس بنگر عاقبت کار ظالمان چگونه بود؟!

وَمِنْهُمْ مَنْ يُؤْمِنُ بِهِ وَمِنْهُمْ مَنْ لَا يُؤْمِنُ بِهِ وَرَبُّكَ أَعْلَمُ بِالْمُفْسِدِينَ ﴿٤٠﴾

فولادوند: و از آنان کسی است که بدان ایمان می‌آورد و از آنان کسی است که بدان ایمان نمی‌آورد و پروردگار تو به [حال] فسادگران داناتر است

مکارم: و بعضی از آنها ایمان به آن می‌آورند و بعضی ایمان نمی‌آورند، و پروردگارت به مفسدان آگاهتر است (و آنها را بهتر می‌شناسد).

وَإِنْ كَذَّبُوكَ فَقُلْ لِي عَمَلِي وَلَكُمْ عَمَلُكُمْ أَنْتُمْ بَرِيئُونَ مِمَّا أَعْمَلُ وَأَنَا بَرِيءٌ مِمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٤١﴾

فولادوند: و اگر تو را تکذیب کردند بگو عمل من به من اختصاص دارد و عمل شما به شما اختصاص دارد شما از آنچه من انجام می‌دهم غیر مسؤولید و من از آنچه شما انجام نمی‌دهید غیر مسؤولم

مکارم: و اگر تو را تکذیب کردند بگو: عمل من برای من، و عمل شما برای شما، شما بیزارید از آنچه من می‌کنم، و من بیزارم از آنچه شما انجام می‌دهید.

وَمِنْهُمْ مَنْ يَسْتَمِعُونَ إِلَيْكَ أَفَأَنْتَ تُسْمِعُ الصُّمَّ وَلَوْ كَانُوا لَا يَعْقِلُونَ ﴿٤٢﴾

فولادوند: و برخی از آنان کسانی‌اند که به تو گوش فرا می‌دهند آیا تو کران را هر چند در نیابند شنوا خواهی کرد

مکارم: و گروهی از آنان گوش به سوی تو فرا می‌دهند (اما گوئی هیچ نمی‌شنوند و کردند!)

وَمِنْهُمْ مَنْ يَنْظُرُ إِلَيْكَ أَفَأَنْتَ تَهْدِي الْعُمْيَ وَلَوْ كَانُوا لَا يُبْصِرُونَ ﴿٤٣﴾

فولادوند: و از آنان کسی است که به سوی تو می‌نگرد آیا تو نابینایان را هر چند نبیند هدایت توانی کرد

مکارم: و گروهی از آنان به سوی تو نگاه می‌کنند (اما گوئی هیچ نمی‌بینند) آیا تو می‌توانی نابینایانرا هدایت کنی هر چند نبیند؟!

إِنَّ اللَّهَ لَا يَظْلِمُ النَّاسَ شَيْئًا وَلَكِنَّ النَّاسَ أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿٤٤﴾

فولادوند: خدا به هیچ وجه به مردم ستم نمی‌کند لیکن مردم خود بر خویشان ستم می‌کنند

مکارم: خداوند هیچ به مردم ستم نمی‌کند ولی این مردمند که به خویشان ستم می‌نمایند.

وَيَوْمَ يَحْشُرُهُمْ كَأَن لَّمْ يَلْبَثُوا إِلَّا سَاعَةً مِّنَ النَّهَارِ يَتَعَارَفُونَ بَيْنَهُمْ قَدْ خَسِرَ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِلِقَاءِ اللَّهِ وَمَا كَانُوا مُهْتَدِينَ ﴿٤٥﴾

فولادوند: و روزی که آنان را گرد می‌آورد گویی جز به اندازه ساعتی از روز درنگ نکرده‌اند با هم اظهار آشنایی می‌کنند قطعا کسانی که دیدار خدا را دروغ شمردند زیان کردند و [به حقیقت] راه نیافتند

مکارم: بخاطر بیاور روزی را که آنها را جمع (و محشور) می‌سازد، و آنچنان احساس می‌کنند که گوئی جز ساعتی از روز (در دنیا) توقف نکردند، به آن مقدار که یکدیگر را (ببینند و) بشناسند، آنها که لقای خداوند (و رستاخیز) را انکار کردند زیان کردند و هدایت نیافتند.

وَإِمَّا نُرِيَنَّكَ بَعْضَ الَّذِي نَعِدُهُمْ أَوْ نَتَوَفَّيَنَّكَ فَإِلَيْنَا مَرْجِعُهُمْ ثُمَّ اللَّهُ شَهِيدٌ عَلَىٰ مَا يَفْعَلُونَ ﴿٤٦﴾

فولادوند: و اگر پاره‌ای از آنچه را که به آنان وعده می‌دهیم به تو بنمایانیم یا تو را بمیرانیم [در هر دو صورت] بازگشتشان به سوی ماست سپس خدا بر آنچه می‌کنند گواه است

مکارم: و اگر ما پاره‌ای از مجازاتهای را که به آنان وعده داده‌ایم (در حال حیات) به تو نشان دهیم و یا (پیش از آنکه آنها گرفتار عذاب شوند) تو را از دنیا ببریم در هر حال بازگشتشان به سوی ماست سپس خداوند گواه است بر آنچه آنها انجام می‌دادند.

وَلِكُلِّ أُمَّةٍ رَّسُولٌ فَإِذَا جَاءَ رَسُولُهُمْ قُضِيَ بَيْنَهُم بِالْقِسْطِ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿٤٧﴾

فولادوند: و هر امتی را پیامبری است پس چون پیامبرشان بیاید میانشان به عدالت داوری شود و بر آنان ستم نرود
مکارم: و برای هر امتی رسولی است، هنگامی که رسولشان به سوی آنها بیاید خداوند به عدالت در میان آنها داوری می‌کند و ستمی به آنها نمی‌شود.

وَيَقُولُونَ مَتَىٰ هَذَا الْوَعْدِ إِن كُنتُمْ صَادِقِينَ ﴿٤٨﴾

فولادوند: و می‌گویند اگر راست می‌گویید این وعده چه وقت است

مکارم: می‌گویند این وعده (مجازات) اگر راست می‌گوئید کی عملی می‌شود؟

قُلْ لَا أَمْلِكُ لِنَفْسِي ضَرًّا وَلَا نَفْعًا إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ لِكُلِّ أُمَّةٍ أَجَلٌ إِذَا جَاءَ أَجْلُهُمْ فَلَا يَسْتَأْخِرُونَ سَاعَةً وَلَا يَسْتَقْدِمُونَ ﴿٤٩﴾

فولادوند: بگو برای خود زیان و سودی در اختیار ندارم مگر آنچه را که خدا بخواهد هر امتی را زمانی [محدود] است آنگاه که زمانشان به سر رسد پس نه ساعتی [از آن] تاخیر کنند و نه پیشی گیرند

مکارم: بگو من برای خودم زیان و سودی را مالک نیستم (تا چه رسد به شما) مگر آنچه خدا بخواهد، برای هر قوم و ملتی پایانی

است هنگامی که اجل آنها فرا رسد (و فرمان مجازات یا مرگشان صادر شود) نه ساعتی تاخیر می‌کنند و نه ساعتی پیشی می‌گیرند.

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَتَاكُمْ عَذَابُهُ بَيَاتًا أَوْ نَهَارًا مَّاذَا يَسْتَعْجِلُ مِنْهُ الْمُجْرِمُونَ ﴿٥٠﴾

فولادوند: بگو به من خبر دهید اگر عذاب او شب یا روز به شما دررسد بزهکاران چه چیزی از آن به شتاب می‌خواهند
مکارم: بگو اگر مجازات او شبهنگام یا در روز به سراغ شما آید (آیا می‌توانید آنرا از خود دفع کنید) پس مجرمان برای چه چیز عجله می‌کنند؟

أَنْتُمْ إِذَا مَا وَقَعَ آمَنْتُمْ بِهِ آلَانَ وَقَدْ كُنْتُمْ بِهِ تَسْتَعْجِلُونَ ﴿٥١﴾

فولادوند: سپس آیا هنگامی که [عذاب بر شما] واقع شد اکنون به آن ایمان آوردید در حالی که به [آمدن] آن شتاب می‌نمودید
مکارم: یا اینکه آنگاه که واقع شد ایمان می‌آورید (اما بدانید به شما گفته می‌شود) حالا؟ با اینکه قبلا برای آن عجله می‌کردید؟ (اکنون چه سود؟)

ثُمَّ قِيلَ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا ذُوقُوا عَذَابَ الْخُلْدِ هَلْ تُجْزَوْنَ إِلَّا بِمَا كُنْتُمْ تَكْسِبُونَ ﴿٥٢﴾

فولادوند: پس به کسانی که ستم ورزیدند گفته شود عذاب جاوید را بچشید آیا جز به [کیفر] آنچه به دست می‌آوردید جزا داده می‌شود

مکارم: سپس به آنها که ستم کردند گفته می‌شود عذاب ابدی را بچشید! آیا جز به آنچه انجام می‌دادید کیفر داده می‌شود؟

وَيَسْتَنْبِئُونَكَ أَحَقُّ هُوَ قُلْ إِي رَبِّي إِنَّهُ لَحَقٌّ وَمَا أَنْتُمْ بِمُعْجِزِينَ ﴿٥٣﴾

فولادوند: و از تو خبر می‌گیرند آیا آن راست است بگو آری سوگند به پروردگرم که آن قطعاً راست است و شما نمی‌توانید [خدا را] درمانده کنید

مکارم: از تو می‌پرسند آیا آن (وعده مجازات الهی) حق است؟ بگو آری بخدا سوگند قطعاً حق است و شما نمی‌توانید از آن جلو گیری کنید!

وَكُلُّ أَنْ لِكُلِّ نَفْسٍ ظَلَمَتْ مَا فِي الْأَرْضِ لَافْتَدَتْ بِهِ وَأَسْرُوا النَّدَامَةَ لَمَّا رَأَوْا الْعَذَابَ وَقُضِيَ بَيْنَهُمْ بِالْقِسْطِ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿٥٤﴾

فولادوند: و اگر برای هر کسی که ستم کرده است آنچه در زمین است می‌بود قطعاً آن را برای [خلاصی و] بازخرد خود می‌داد و چون عذاب را ببینند پشیمانی خود را پنهان دارند و میان آنان به عدالت داوری شود و بر ایشان ستم نرود

مکارم: و هر کس که ستم کرده اگر تمامی آنچه روی زمین است در اختیار داشته باشد (همه را از هول عذاب) برای نجات خویش می‌دهد، و هنگامی که عذاب را ببینند (پشیمان می‌شوند اما) پشیمانی خود را کتمان می‌کنند (مبادا رسواتر شوند) و در میان

آنها به عدالت داوری می‌شود و ستمی بر آنها نخواهد رفت.

أَلَا إِنَّ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ أَلَا إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٥٥﴾

فولادوند: بدانید که در حقیقت آنچه در آسمانها و زمین است از آن خداست بدانید که در حقیقت وعده خدا حق است ولی بیشتر آنان نمی‌دانند

مکارم: آگاه باشید آنچه در آسمانها و زمین است از آن خدا است، آگاه باشید وعده خدا حق است ولی اکثر آنها نمی‌دانند.

هُوَ يُحْيِي وَيُمِيتُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٥٦﴾

فولادوند: او زنده می‌کند و می‌میراند و به سوی او بازگردانیده می‌شوید

مکارم: او است که زنده می‌کند و می‌میراند و به سوی او باز می‌گردید.

يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَتْكُمْ مَوْعِظَةٌ مِّن رَّبِّكُمْ وَشِفَاءٌ لِّمَا فِي الصُّدُورِ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ ﴿٥٧﴾

فولادوند: ای مردم به یقین برای شما از جانب پروردگارتان اندرزی و درمانی برای آنچه در سینه‌هاست و رهنمود و رحمتی برای گروندگان [به خدا] آمده است

مکارم: ای مردم! اندرزی از سوی پروردگارتان برای شما آمده، و درمان آنچه در سینه‌هاست، و هدایت و رحمت برای مؤمنان.

قُلْ بِفَضْلِ اللَّهِ وَبِرَحْمَتِهِ فَبِذَلِكَ فَلْيَفْرَحُوا هُوَ خَيْرٌ مِّمَّا يَجْمَعُونَ ﴿٥٨﴾

فولادوند: بگو به فضل و رحمت خداست که [مؤمنان] باید شاد شوند و این از هر چه گرد می‌آورند بهتر است

مکارم: بگو به فضل و رحمت خدا باید خوشحال شوند که از آنچه گردآوری کرده‌اند بهتر است.

قُلْ أَرَأَيْتُمْ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ لَكُمْ مِّن رِّزْقٍ فَجَعَلْتُمْ مِنْهُ حَرَامًا وَحَلَالًا قُلْ اللَّهُ أُذِنَ لَكُمْ أَمْ عَلَى اللَّهِ تَفْتَرُونَ ﴿٥٩﴾

فولادوند: بگو به من خبر دهید آنچه از روزی که خدا برای شما فرود آورده [چرا] بخشی از آن را حرام و [بخشی را] حلال گردانیده‌اید بگو آیا خدا به شما اجازه داده یا بر خدا دروغ می‌بندید

مکارم: بگو آیا روزیهای را که خداوند بر شما نازل کرده مشاهده کردید که بعضی از آنها حلال و بعضی را حرام کرده‌اید بگو آیا خداوند به شما اجازه داده یا بر خدا افترا می‌بندید؟ (و پیش خود تحریم و تحلیل می‌کنید).

وَمَا ظَنُّ الَّذِينَ يَفْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِنَّ اللَّهَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَشْكُرُونَ ﴿٦٠﴾

فولادوند: و کسانی که بر خدا دروغ می‌بندند روز رستاخیز چه گمان دارند در حقیقت خدا بر مردم دارای بخشش است ولی

بیشترشان سپاسگزاری نمی‌کنند

مکارم: آنها که بر خدا افترا می‌بندند درباره (مجازات) روز رستاخیز چه می‌اندیشند؟ خداوند فضل (و بخشش) نسبت به همه مردم دارد، اما اکثر آنها سپاسگزاری نمی‌کنند

وَمَا تَكُونُ فِي شَأْنٍ وَمَا تَتْلُو مِنْهُ مِنْ قُرْآنٍ وَلَا تَعْمَلُونَ مِنْ عَمَلٍ إِلَّا كُنَّا عَلَيْكُمْ شُهُودًا إِذْ تُفِيضُونَ فِيهِ
وَمَا يَعْزُبُ عَنْ رَبِّكَ مِنْ مِثْقَالِ ذَرَّةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ وَلَا أَصْغَرَ مِنْ ذَلِكَ وَلَا أَكْبَرَ إِلَّا فِي
كِتَابٍ مُبِينٍ ﴿٦١﴾

فولادوند: و در هیچ کاری نباشی و از سوی او [=خدا] هیچ [آیه‌ای] از قرآن نخوانی و هیچ کاری نکنید مگر اینکه ما بر شما گواه باشیم آنگاه که بدان مبادرت می‌ورزید و هموزن ذره‌ای نه در زمین و نه در آسمان از پروردگار تو پنهان نیست و نه کوچکتر و نه بزرگتر از آن چیزی نیست مگر اینکه در کتابی روشن [درج شده] است

مکارم: در هیچ حال (و اندیشه‌ای) نیستی و هیچ قسمتی از قرآن را تلاوت نمی‌کنی، و هیچ عملی را انجام نمی‌دهید مگر اینکه ما ناظر بر شما هستیم در آن هنگام که وارد آن می‌شوید، و هیچ چیز در زمین و آسمان از پروردگار تو مخفی نمی‌ماند، به اندازه سنگینی ذره‌ای و نه کوچکتر از آن و نه بزرگتر از آن، مگر اینکه (همه آنها) در کتاب آشکار (و لوح محفوظ علم خداوند) ثبت است.

أَلَا إِنَّ أَوْلِيَاءَ اللَّهِ لَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٦٢﴾

فولادوند: آگاه باشید که بر دوستان خدا نه بیمی است و نه آنان اندوهگین می‌شوند.

مکارم: آگاه باشید اولیا (و دوستان) خدا نه ترسی دارند و نه غمگین می‌شوند.

الَّذِينَ آمَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ ﴿٦٣﴾

فولادوند: همانان که ایمان آورده و پرهیزگاری ورزیده‌اند

مکارم: همانها که ایمان آوردند و (از مخالفت فرمان خدا) پرهیز می‌کردند.

لَهُمُ الْبُشْرَىٰ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ لَا تَبْدِيلَ لِكَلِمَاتِ اللَّهِ ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿٦٤﴾

فولادوند: در زندگی دنیا و در آخرت مزده برای آنان است وعده‌های خدا را تبدیلی نیست این همان کامیابی بزرگ است

مکارم: در زندگی دنیا و در آخرت شاد (و مسرور)ند، وعده‌های الهی تخلف ناپذیر است، و این رستگاری بزرگی است.

وَلَا يَحْزَنكَ قَوْلُهُمْ إِنَّ الْعِزَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٦٥﴾

فولادوند: سخن آنان تو را غمگین نکند زیرا عزت همه از آن خداست او شنوای داناست

مکارم: سخن آنها تو را غمگین نسازد تمام عزت (و قدرت) از آن خدا است و او شنوا و داناست.

أَلَا إِنَّ لِلَّهِ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ وَمَا يَتَّبِعُ الَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ شُرَكَاءَ إِنْ يَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَإِنْ هُمْ إِلَّا يَخْرُصُونَ ﴿٦٦﴾

فولادوند: آگاه باش که هر که [و هر چه] در آسمانها و هر که [و هر چه] در زمین است از آن خداست و کسانی که غیر از خدا

شریکانی را می‌خوانند [از آنها] پیروی نمی‌کنند اینان جز از گمان پیروی نمی‌کنند و جز گمان نمی‌برند

مکارم: آگاه باشید تمام کسانی که در آسمانها و زمین هستند از آن خدا می‌باشند، و آنها که غیر خدا را شریک او می‌خوانند از

منطق و دلیلی پیروی نمی‌کنند، آنها فقط از پندار بیاساس پیروی می‌کنند و آنها فقط دروغ می‌گویند!

هُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمْ اللَّيْلَ لَتَسْكُنُوا فِيهِ وَالنَّهَارَ مُبْصِرًا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَسْمَعُونَ ﴿٦٧﴾

فولادوند: اوست کسی که برای شما شب را قرار داد تا در آن بیارامید و روز را روشن [گردانید] بی گمان در این [امر] برای

مردمی که می‌شنوند نشانه‌هایی است

مکارم: او کسی است که شب را برای شما آفرید که در آن آرامش بیابید و روز را روشنی بخش قرار داد، در این نشانه‌هایی است

برای کسانی که گوش شنوا دارند.

قَالُوا اتَّخَذَ اللَّهُ وَلَدًا سُبْحَانَهُ هُوَ الْغَنِيُّ لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ إِنْ عِنْدَكُمْ مِنْ سُلْطَانٍ بِهَذَا أَتَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٦٨﴾

فولادوند: گفتند خدا فرزندی برای خود اختیار کرده است منزّه است او او بی‌نیاز است آنچه در آسمانها و آنچه در زمین است از آن

اوست شما را بر این [ادعا] حجتی نیست آیا چیزی را که نمی‌دانید به دروغ بر خدا می‌بندید

مکارم: گفتند خداوند فرزندی برای خود انتخاب کرده، منزّه است (از هر عیب و نقص و احتیاجی) او بینیاز است، از آن او است آنچه

در آسمانها و آنچه در زمین است، شما هیچگونه دلیلی بر این ادعا ندارید، آیا بخدا نسبتی می‌دهید که نمی‌دانید؟!

قُلْ إِنَّ الَّذِينَ يَفْتُرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ لَا يُفْلِحُونَ ﴿٦٩﴾

فولادوند: بگو در حقیقت کسانی که بر خدا دروغ می‌بندند رستگار نمی‌شوند

مکارم: بگو آنها که به خدا دروغ می‌بندند (هرگز) رستگار نمی‌شوند.

مَتَاعٌ فِي الدُّنْيَا ثُمَّ إِلَيْنَا مَرْجِعُهُمْ ثُمَّ نُذِيقُهُمُ الْعَذَابَ الشَّدِيدَ بِمَا كَانُوا يَكْفُرُونَ ﴿٧٠﴾

فولادوند: بهره‌ای [اندک] در دنیا [دارند] سپس بازگشتشان به سوی ماست آنگاه به [سزای] آنکه کفر می‌ورزیدند عذاب سخت

به آنان می‌چشانیم

مکارم: (حداکثر) بهره‌ای از دنیا دارند سپس بازگشتشان به سوی ماست و بعد، مجازات شدید در برابر کفرشان به آنها

می‌چشانیم!

وَإِنلُ عَلَيْهِم نَبَأُ نُوحٍ إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ يَا قَوْمِ إِن كَانَ كَبُرَ عَلَيْكُمْ مَقَامِي وَتَذْكِيرِي بِآيَاتِ اللَّهِ فَعَلَى اللَّهِ تَوَكَّلْتُ فَأَجْمِعُوا أَمْرَكُمْ وَشُرَكَاءَكُمْ ثُمَّ لَا يَكُنْ أَمْرُكُمْ عَلَيْكُمْ غُمَّةً ثُمَّ اقْضُوا إِلَيَّ وَلَا تُنظِرُونِ

فولادوند: و خیر نوح را بر آنان بخوان آنگاه که به قوم خود گفت ای قوم من اگر مانند من [در میان شما] و اندرز دادن من به آیات خدا بر شما گران آمده است [بدانید که من] بر خدا توکل کرده‌ام پس [در] کارتان با شریکان خود همداستان شوید تا کارتان بر شما ملتبس ننماید سپس در باره من تصمیم بگیرید و مهلتم ندهید

مکارم: بخوان بر آنها سرگذشت نوح را، آن هنگام که به قوم خود گفت ای قوم من اگر موقعیت و یادآوری من نسبت به آیات الهی بر شما سنگین (و غیر قابل تحمل) است (هر کار از دستتان ساخته است بکنید) من بر خدا توکل کرده‌ام فکر خود و قدرت معبودهایتان را جمع کنید و هیچ چیز بر شما مستور نماند سپس به حیات من پایان دهید (و لحظه‌ای) مهلتم ندهید! (اما توانائی ندارید).

فَإِن تَوَلَّيْتُمْ فَمَا سَأَلْتُكُمْ مِنْ أَجْرٍ إِن أَجْرِي إِلَّا عَلَى اللَّهِ وَأُمِرْتُ أَنْ أَكُونَ مِنَ الْمُسْلِمِينَ ﴿٧٢﴾

فولادوند: و اگر روی گردانیدید من مزدی از شما نمی‌طلبم پاداش من جز بر عهده خدا نیست و مامورم که از گردن‌نهندگان باشم
مکارم: و اگر از قبول دعوتم روی بگردانید (کار نادرستی کرده‌اید چه اینکه) من از شما مزدی نمی‌خواهم مزد من تنها بر خدا است و من مامورم که از مسلمین (تسلیم شدگان در برابر فرمان خدا) باشم.

فَكَذَّبُوهُ فَجَعَلْنَاهُ وَمَنْ مَعَهُ فِي الْفُلْكِ وَجَعَلْنَاهُمْ خَلَائِفَ وَأَغْرَقْنَا الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا فَانظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُنْذَرِينَ ﴿٧٣﴾

فولادوند: پس او را تکذیب کردند آنگاه وی را با کسانی که در کشتی همراه او بودند نجات دادیم و آنان را جانشین [تبهکاران] ساختیم و کسانی را که آیات ما را تکذیب کردند غرق کردیم پس بنگر که فرجام بیم‌داده‌شدگان چگونه بود
مکارم: اما آنها او را تکذیب کردند و ما او و کسانی را که با او در کشتی بودند نجات دادیم، آنها را جانشین (و وارث کافران) قرار دادیم و کسانی را که آیات ما را تکذیب کردند غرق نمودیم پس بین عاقبت کار آنها که انذار شدند (و به انذار الهی اهمیت ندادند) چگونه بود؟!

ثُمَّ بَعَثْنَا مِنْ بَعْدِهِ رَسُولًا إِلَى قَوْمِهِمْ فَجَاؤُوهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَمَا كَانُوا لِيُؤْمِنُوا بِمَا كَذَّبُوا بِهِ مِنْ قَبْلُ كَذَلِكَ نَطْبَعُ عَلَى قُلُوبِ الْمُعْتَدِينَ ﴿٧٤﴾

فولادوند: آنگاه پس از وی رسولانی را به سوی قومشان برانگیختیم و آنان دلایل آشکار برایشان آوردند ولی ایشان بر آن نبودند که به چیزی که قبلاً آن را دروغ شمرده بودند ایمان بیاورند این گونه ما بر دل‌های تجاوزکاران مهر می‌نهمیم
مکارم: سپس بعد از نوح رسولانی به سوی قومشان فرستادیم آنها با دلایل روشن به سراغ آنها رفتند، اما آنان به چیزی که پیش

از آن تکذیب کرده بودند ایمان نیاوردند اینچنین بر دل‌های تجاوزکاران مهر می‌نهمیم (تا چیزی را درک نکنند!)

ثُمَّ بَعَثْنَا مِنْ بَعْدِهِمْ مُوسَى وَهَارُونَ إِلَى فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ بِآيَاتِنَا فَاسْتَكْبَرُوا وَكَانُوا قَوْمًا مُّجْرِمِينَ ﴿٧٥﴾

فولادوند: سپس بعد از آنان موسی و هارون را با آیات خود به سوی فرعون و سران [قوم] وی فرستادیم و [لی آنان] گردنکشی کردند و گروهی تبهکار بودند

مکارم: بعد از آنها موسی و هارون را با آیات خود به سوی فرعون و اطرافیان‌ش فرستادیم، اما آنها تکبر کردند (و زیر بار حق نرفتند چرا که) آنها گروهی مجرم بودند.

فَلَمَّا جَاءَهُمُ الْحَقُّ مِنْ عِنْدِنَا قَالُوا إِنَّ هَذَا لَسِحْرٌ مُّبِينٌ ﴿٧٦﴾

فولادوند: پس چون حق از نزد ما به سوبشان آمد گفتند قطعا این سحری آشکار است
مکارم: و هنگامی که حق از نزد ما به سراغ آنها آمد گفتند این سحر آشکاری است!

قَالَ مُوسَى أَتَقُولُونَ لِلْحَقِّ لَمَّا جَاءَكُمْ أَسِحْرٌ هَذَا وَلَا يُفْلِحُ السَّاحِرُونَ ﴿٧٧﴾

فولادوند: موسی گفت آیا وقتی حق به سوی شما آمد می‌گویید [این سحر است] آیا این سحر است و حال آنکه جادوگران رستگار نمی‌شوند

مکارم: (اما) موسی گفت آیا حق را که به سوی شما آمده سحر می‌شمیرید؟ این سحر است؟ در حالی که ساحران رستگار (و پیروز) نمی‌شوند؟

قَالُوا أَجِئْتَنَا لِنَلْفِتْنَا عَمَّا وَجَدْنَا عَلَيْهِ آبَاءَنَا وَتَكُونَ لَكُمَا الْكِبْرِيَاءُ فِي الْأَرْضِ وَمَا نَحْنُ لَكُمَا بِمُؤْمِنِينَ ﴿٧٨﴾

فولادوند: گفتند آیا به سوی ما آمده‌ای تا ما را از شیوه‌ای که پدرانمان را بر آن یافته‌ایم بازگردانی و بزرگی در این سرزمین برای شما دو تن باشد ما به شما دو تن ایمان نداریم

مکارم: گفتند آیا آمده‌ای که ما را از آنچه پدرانمان را بر آن یافتیم منصرف سازی، و بزرگی (و ریاست) در روی زمین از آن شما باشد؟ ما به شما ایمان نمی‌آوریم!

وَقَالَ فِرْعَوْنُ أَئِنِّي لَمَلِكٌ مِّنْ عِندِ رَبِّي كَذَّبْتُمُونِي فَاصْبِرْ عَلَىٰ مَا يَسْأَلُكَ رَبُّكَ فَاصْبِرْ ﴿٧٩﴾

فولادوند: و فرعون گفت هر جادوگر دانایی را پیش من آورید
مکارم: فرعون گفت هر جادوگر (و ساحر) آگاهی را نزد من آورید.

فَلَمَّا جَاءَ السَّحَرَةَ قَالَ لَهُمْ مُوسَى أَلْقُوا مَا أَنْتُمْ مُّلقُونَ ﴿٨٠﴾

فولادوند: و چون جادوگران آمدند موسی به آنان گفت آنچه را می‌اندازید بیندازید

مکارم: هنگامی که ساحران آمدند موسی به آنها گفت آنچه (از وسایل سحر) می‌توانید بیفکنید، بیفکنید!

فَلَمَّا أَلْقَوْا قَالَ مُوسَىٰ مَا جِئْتُمْ بِهِ السَّحْرُ إِنَّ اللَّهَ سَيُبْطِلُهُ إِنَّ اللَّهَ لَا يُصْلِحُ عَمَلَ الْمُفْسِدِينَ ﴿٨١﴾

فولادوند: پس چون افکندند موسی گفت آنچه را شما به میان آوردید سحر است به زودی خدا آن را باطل خواهد کرد آری خدا کار مفسدان را تأیید نمی‌کند

مکارم: هنگامی که افکندند موسی گفت آنچه شما آوردید سحر است، که خداوند به زودی آنها را ابطال می‌کند، چرا که خداوند عمل مفسدان را اصلاح نمی‌کند.

وَيُحِقُّ اللَّهُ الْحَقَّ بِكَلِمَاتِهِ وَلَوْ كَرِهَ الْمُجْرِمُونَ ﴿٨٢﴾

فولادوند: و خدا با کلمات خود حق را ثابت می‌گرداند هر چند بزهکاران را خوش نیاید
مکارم: و حق را به وعده خویش تحقق می‌بخشد هر چند مجرمان اگراه داشته باشند.

فَمَا آمَنَ لِمُوسَىٰ إِلَّا ذُرِّيَّةٌ مِّنْ قَوْمِهِ عَلَىٰ خَوْفٍ مِّنْ فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِمْ أَن يَفْتِنَهُمْ وَإِنَّ فِرْعَوْنَ لَعَالٍ فِي الْأَرْضِ وَإِنَّهُ لَمِنَ الْمُسْرِفِينَ ﴿٨٣﴾

فولادوند: سرانجام کسی به موسی ایمان نیاورد مگر فرزندان از قوم وی در حالی که بیم داشتند از آنکه مبادا فرعون و سران آنها ایشان را آزار رسانند و در حقیقت فرعون در آن سرزمین برتری‌جوی و از اسرافکاران بود
مکارم: (در آغاز) هیچکس به موسی ایمان نیاورد مگر گروهی از فرزندان قوم او، (آن هم) با ترس از فرعون و اطرافیانش مبادا آنها را (با فشار و یا تبلیغات گمراه کننده) از آئینشان منحرف سازند، فرعون برتری‌جویی (و طغیان) در زمین داشت، و او از اسرافکاران بود.

وَقَالَ مُوسَىٰ يَا قَوْمِ إِنْ كُنْتُمْ آمَنْتُمْ بِاللَّهِ فَعَلَيْهِ تَوَكَّلُوا إِنْ كُنْتُمْ مُسْلِمِينَ ﴿٨٤﴾

فولادوند: و موسی گفت ای قوم من اگر به خدا ایمان آورده‌اید و اگر اهل تسلیمید بر او توکل کنید
مکارم: موسی گفت: ای قوم من! اگر شما ایمان به خدا آورده‌اید بر او توکل کنید اگر تسلیم فرمان او هستید.

فَقَالُوا عَلَى اللَّهِ تَوَكَّلْنَا رَبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا فِتْنَةً لِّلْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿٨٥﴾

فولادوند: پس گفتند بر خدا توکل کردیم پروردگارا ما را برای قوم ستمگر [وسیله] آزمایش قرار مده
مکارم: گفتند تنها بر خدا توکل داریم پروردگارا ما را تحت تأثیر گروه ستمگر قرار مده.

وَنَجِّنَا بِرَحْمَتِكَ مِنَ الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ﴿٨٦﴾

فولادوند: و ما را به رحمت‌خویش از گروه کافران نجات ده

مکارم: و ما را به رحمت از (دست) گروه کافران رهایی بخش.

وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ وَأَخِيهِ أَنْ تَبَوَّءَا لِقَوْمِكُمَا بِمِصْرَ يَبُوتًا وَاجْعَلُوا بُيُوتَكُمْ قِبْلَةً وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَبَشِّرِ
الْمُؤْمِنِينَ ﴿٨٧﴾

فولادوند: و به موسی و برادرش وحی کردیم که شما دو تن برای قوم خود در مصر خانه‌هایی ترتیب دهید و سرهایتان را رو به روی هم قرار دهید و نماز برپا دارید و مؤمنان را مژده ده

مکارم: و به موسی و برادرش وحی کردیم که برای قوم خود خانه‌هایی در سرزمین مصر انتخاب کنید، و خانه‌هایتان را مقابل یکدیگر (و متمرکز) قرار دهید، و نماز را برپا دارید، و به مؤمنان بشارت ده (که سرانجام پیروز می‌شوند).

وَقَالَ مُوسَىٰ رَبَّنَا إِنَّكَ آتَيْتَ فِرْعَوْنَ وَمَلَأَهُ زِينَةً وَأَمْوَالًا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا رَبَّنَا لِيُضِلُّوا عَنْ سَبِيلِكَ رَبَّنَا
اطْمِسْ عَلَيَّ أَمْوَالَهُمْ وَاشْدُدْ عَلَيَّ قُلُوبَهُمْ فَلَا يُؤْمِنُوا حَتَّىٰ يَرَوْا الْعَذَابَ الْأَلِيمَ ﴿٨٨﴾

فولادوند: و موسی گفت پروردگارا تو به فرعون و اشرافش در زندگی دنیا زیور و اموال داده‌ای پروردگارا تا [خلق را] از راه تو گمراه کنند پروردگارا اموالشان را نابود کن و آنان را دل‌سخت گردان که ایمان نیاورند تا عذاب دردناک را ببینند

مکارم: موسی گفت پروردگارا تو فرعون و اطرافیان‌ش را زینت و اموالی (سرشار) در زندگی دنیا داده‌ای و نتیجه‌اش این شده که (بندگان را) از راه تو گمراه می‌سازند، پروردگارا! اموالشان را نابود کن و دل‌هایشان را سخت (و سنگین) ساز، تا عذاب دردناک را نبینند ایمان نیاورند.

قَالَ قَدْ أُجِيبَت دَعْوَتُكُمَا فَاسْتَقِيمَا وَلَا تَتَّبِعَانَّ سَبِيلَ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٨٩﴾

فولادوند: فرمود دعای هر دوی شما پذیرفته شد پس ایستادگی کنید و راه کسانی را که نمی‌دانند پیروی نکنید
مکارم: فرمود: دعای شما پذیرفته شد، استقامت بخرج دهید و از راه (و رسم) کسانی که نمی‌دانند تبعیت نکنید

وَجَاوَزْنَا بِبَنِي إِسْرَائِيلَ الْبَحْرَ فَأَتْبَعَهُمْ فِرْعَوْنُ وَجُنُودُهُ بَغْيًا وَعَدُوًّا حَتَّىٰ إِذَا أَدْرَكَهُ الْغَرَقُ قَالَ آمَنْتُ أَنَّهُ
لَا إِلَهَ إِلَّا الَّذِي آمَنْتُ بِهِ بَنُو إِسْرَائِيلَ وَأَنَا مِنَ الْمُسْلِمِينَ ﴿٩٠﴾

فولادوند: و فرزندان اسرائیل را از دریا گذرانید پس فرعون و سپاهیان‌ش از روی ستم و تجاوز آنان را دنبال کردند تا وقتی که در شرف غرق شدن قرار گرفت گفت ایمان آوردم که هیچ معبودی جز آنکه فرزندان اسرائیل به او گرویده‌اند نیست و من از تسلیم‌شدگانم

مکارم: بنی اسرائیل را از دریا (رود عظیم نیل) عبور دادیم، و فرعون و لشکرش از سر ظلم و تجاوز دنبال آنها رفتند، تا هنگامی که غرقاب دامن او را گرفت گفت ایمان آوردم که هیچ معبودی جز کسی که بنی اسرائیل به او ایمان آورده‌اند وجود ندارد، و من از مسلمین هستم!

آلَانَ وَقَدْ عَصَيْتَ قَبْلُ وَكُنْتَ مِنَ الْمُفْسِدِينَ ﴿٩١﴾

فولادوند: اکنون در حالی که پیش از این نافرمانی می‌کردی و از تباہکاران بودی

مکارم: (اما به او خطاب شد) الان؟! در حالی که قبلاً عصیان کردی و از مفسدان بودی؟!

فَالْيَوْمَ نُنَجِّيكَ بَدَنِكَ لَتَكُونَ لِمَنْ خَلَقَكَ آيَةً وَإِنَّ كَثِيرًا مِّنَ النَّاسِ عَنِ آيَاتِنَا لَغَافِلُونَ ﴿٩٢﴾

فولادوند: پس امروز تو را با زره [زرین] خودت به بلندی [ساحل] می‌افکنیم تا برای کسانی که از پی تو می‌آیند عبرتی باشد و بی‌گمان بسیاری از مردم از نشانه‌های ما غافلند

مکارم: ولی امروز بدنت را (از آب نجات می‌دهیم تا عبرتی برای آیندگان باشی، و بسیاری از مردم از آیات ما غافلند.

وَلَقَدْ بَوَّأْنَا بَنِي إِسْرَائِيلَ مَبُوءًا صِدْقٍ وَرَزَقْنَاهُمْ مِّنَ الطَّيِّبَاتِ فَمَا اخْتَلَفُوا حَتَّى جَاءَهُمُ الْعِلْمُ إِنَّ رَبَّكَ يَقْضِي بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿٩٣﴾

فولادوند: به راستی ما فرزندان اسرائیل را در جایگاه [های] نیکو منزل دادیم و از چیزهای پاکیزه به آنان روزی بخشیدیم پس به اختلاف نپرداختند مگر پس از آنکه علم برای آنان حاصل شد همانا پروردگار تو در روز قیامت در باره آنچه بر سر آن اختلاف می‌کردند میانشان داوری خواهد کرد

مکارم: ما بنی اسرائیل را در جایگاه صدق (و راستی منزل دادیم و از روزیهای پاکیزه به آنها عطا کردیم، (اما آنها به نزاع و اختلاف برخاستند) و اختلاف نکردند مگر بعد از آن که علم و آگاهی یافتند، پروردگار تو در روز قیامت میان آنها در آنچه اختلاف کردند داوری خواهد کرد.

فَإِنْ كُنْتَ فِي شَكٍّ مِّمَّا أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ فَاسْأَلِ الَّذِينَ يَقْرَأُونَ الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكَ لَقَدْ جَاءَكَ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُمْتَرِينَ ﴿٩٤﴾

فولادوند: و اگر از آنچه به سوی تو نازل کرده‌ایم در تردیدی از کسانی که پیش از تو کتاب [آسمانی] می‌خوانند بی‌رس قطعاً حق از جانب پروردگارت به سوی تو آمده است پس زنهار از تردیدکنندگان مباش

مکارم: اگر در آنچه بر تو نازل کرده‌ایم تردید داری از آنها که پیش از تو کتب آسمانی را می‌خوانند سوال کن، (بدان) به طور قطع، «حق» از طرف پروردگارت به تو رسیده، بنابراین هرگز از تردید کنندگان مباش (البته او در چیزی که با شهود در یافته بود هرگز تردید نداشت، این درسی بود برای مردم).

وَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِ اللَّهِ فَتَكُونَ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿٩٥﴾

فولادوند: و از کسانی که آیات ما را دروغ پنداشتند مباش که از زیانکاران خواهی بود

مکارم: و از آنها مباش که آیات خدا را تکذیب کردند که از زیانکاران خواهی بود.

إِنَّ الَّذِينَ حَقَّتْ عَلَيْهِمْ كَلِمَتُ رَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٩٦﴾

فولادوند: در حقیقت کسانی که سخن پروردگارت بر آنان تحقق یافته ایمان نمی‌آورند

مکارم: (و بدان) آنها که فرمان خدا بر آنان تحقق یافته ایمان نمی‌آورند.

وَلَوْ جَاءَتْهُمْ كُلُّ آيَةٍ حَتَّى يَرَوْا الْعَذَابَ الْأَلِيمَ ﴿٩٧﴾

فولادوند: هر چند هر گونه آیتی برایشان بیاید تا وقتی که عذاب دردناک را ببینند

مکارم: هر چند تمام آیات (الهی و نشانه‌های او) به آنان برسد، تا زمانی که عذاب الیم را ببینند (چرا که قلوبشان را تاریکی گناه فرا گرفته و راهی به روشنائی بر آنها نیست!).

فَلَوْلَا كَانَتْ قَرْيَةٌ آمَنَتْ فَنَفَعَهَا إِيمَانُهَا إِلَّا قَوْمٌ يُونُسَ لَمَّا آمَنُوا كَشَفْنَا عَنْهُمْ عَذَابَ الْخِزْيِ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَمَتَّعْنَاهُمْ إِلَىٰ حِينٍ ﴿٩٨﴾

فولادوند: چرا هیچ شهری نبود که [اهل آن] ایمان بیاورد و ایمانش به حال آن سود بخشد مگر قوم یونس که وقتی [در آخرین لحظه] ایمان آوردند عذاب رسوایی را در زندگی دنیا از آنان برطرف کردیم و تا چندی آنان را برخوردار ساختیم

مکارم: چرا هیچیک از شهرها و آبادیها ایمان نیاوردند که (ایمانشان به موقع باشد و) مفید به حالشان افتد، مگر قوم یونس، به هنگامی که ایمان آوردند عذاب رسوا کننده را در زندگی دنیا از آنان بر طرف ساختیم و تا مدت معینی (پایان زندگی و اجلشان) آنها را بهره مند ساختیم.

وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ لَأَمَنَّ مِنَ فِي الْأَرْضِ كُلَّهُمْ جَمِيعًا أَفَأَنْتَ تُكْرِهُ النَّاسَ حَتَّىٰ يَكُونُوا مُؤْمِنِينَ ﴿٩٩﴾

فولادوند: و اگر پروردگار تو می‌خواست قطعا هر که در زمین است همه آنها یکسر ایمان می‌آوردند پس آیا تو مردم را ناگزیر می‌کنی که بگردند

مکارم: و اگر پروردگار می‌خواست تمام آنها که در روی زمین هستند همگی (از روی اجبار) ایمان می‌آوردند، آیا تو می‌خواهی مردم را مجبور سازی که ایمان بیاورند؟ (ایمان اجباری چه سودی دارد!؟)

وَمَا كَانَ لِنَفْسٍ أَنْ تُؤْمِنَ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ وَيَجْعَلُ الرَّجْسَ عَلَى الَّذِينَ لَا يَعْقِلُونَ ﴿١٠٠﴾

فولادوند: و هیچ کس را نرسد که جز به اذن خدا ایمان بیاورد و [خدا] بر کسانی که نمی‌اندیشند پلیدی را قرار می‌دهد

مکارم: (اما) هیچکس نمی‌تواند ایمان بیاورد جز به فرمان خدا (و توفیق و باری و هدایت او) و پلیدی (و نا پاکی کفر و گناه را بر آنها قرار می‌دهد که تعقل نمی‌کنند).

قُلْ انظُرُوا مَاذَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا تُعْنِي الْآيَاتُ وَالنُّذُرُ عَنْ قَوْمٍ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٠١﴾

فولادوند: بگو بنگرید که در آسمانها و زمین چیست و [لی] نشانه‌ها و هشدارها گروهی را که ایمان نمی‌آورند سود نمی‌بخشد

مکارم: بگو نگاه کنید آنچه را (از آیات خدا و نشانه‌های توحیدش) در آسمانها و زمین است، اما این آیات و اندازها به حال کسانی که ایمان نمی‌آورند (و لوجودند) مفید نخواهد بود.

فَهَلْ يَنْتَظِرُونَ إِلَّا مِثْلَ أَيَّامِ الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلِهِمْ قُلْ فَانْتَظِرُوا إِنِّي مَعَكُمْ مِنَ الْمُنْتَظِرِينَ ﴿١٠٢﴾

فولادوند: پس آیا جز مانند روزهای کسانی را که پیش از آنان درگذشتند انتظار می‌برند بگو انتظار برید که من [نیز] با شما از منتظرانم

مکارم: آیا آنها همانند روزهای پیشینیان را انتظار می‌کشند (و همانند بلاها و مجازات‌هایشان را) بگو شما انتظار بکشید من نیز با شما انتظار می‌کشم!

ثُمَّ نُنَجِّي رُسُلَنَا وَالَّذِينَ آمَنُوا كَذَلِكَ حَقًّا عَلَيْنَا نُنَجِّ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٠٣﴾

فولادوند: سپس فرستادگان خود و کسانی را که گرویدند می‌رهانیم زیرا بر ما فریضه است که مؤمنان را نجات دهیم
مکارم: سپس (به هنگام نزول بلا و مجازات) فرستادگان خود و کسانی را که به آنان ایمان می‌آوردند نجات می‌دادیم، و همین گونه بر ما حق است که مؤمنان (به تو) را رهائی بخشیم.

قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِن كُنْتُمْ فِي شَكٍّ مِنْ دِينِي فَلَا أَعْبُدُ الَّذِينَ تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلَكِنْ أَعْبُدُ اللَّهَ الَّذِي يَتَوَفَّاكُمْ وَأُمِرْتُ أَنْ أَكُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٠٤﴾

فولادوند: بگو ای مردم اگر در دین من تردید دارید پس [بدانید که من] کسانی را که به جای خدا می‌پرستید نمی‌پرستم بلکه خدایی را می‌پرستم که جان شما را می‌ستاند و دستور یافته‌ام که از مؤمنان باشم.
مکارم: بگو ای مردم! اگر در عقیده من شک دارید، من کسانی را که جز خدا می‌پرستید نمی‌پرستم، تنها خداوندی را پرستش می‌کنم که شما را می‌میراند و من مأمورم که از مؤمنان باشم.

وَأَنْ أَقِمَّ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا وَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٠٥﴾

فولادوند: و [به من دستور داده شده است] که به دین حنیف روی آور و زنهار از مشرکان مباش
مکارم: و (به من دستور داده شده که) روی خود را به آئینی متوجه ساز که خالی از هر گونه شرک است و از مشرکان مباش.

وَلَا تَدْعُ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُكَ وَلَا يَضُرُّكَ فَإِنْ فَعَلْتَ فَإِنَّكَ إِذَا مِنْ الظَّالِمِينَ ﴿١٠٦﴾

فولادوند: و به جای خدا چیزی را که سود و زیانی به تو نمی‌رساند مخوان که اگر چنین کنی در آن صورت قطعاً از جمله ستمکارانی

مکارم: و جز خدا چیزی را که نه سودی به تو می‌رساند و نه زیانی، مخوان، که اگر چنین کنی از ستمکاران خواهی بود.

وَإِنْ يَمْسَسْكَ اللَّهُ بِضُرٍّ فَلَا كَاشِفَ لَهُ إِلَّا هُوَ وَإِنْ يُرِدْكَ بِخَيْرٍ فَلَا رَادَّ لِفَضْلِهِ يُصِيبُ بِهِ مَنْ يَشَاءُ مِنْ

عِبَادِهِ وَهُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ﴿١٠٧﴾

فولادوند: و اگر خدا به تو زبانی برساند آن را برطرف کننده ای جز او نیست و اگر برای تو خیری بخواهد بخشش او را ردکننده ای نیست آن را به هر کس از بندگانش که بخواهد می‌رساند و او آمرزنده مهربان است

مکارم: و اگر خداوند (برای امتحان یا کیفر گناه) زبانی به تو برساند، هیچکس جز او آنرا بر طرف نمی‌سازد، و اگر اراده خیری برای تو کند هیچکس مانع فضل او نخواهد شد، آنرا به هر کس از بندگانش بخواهد می‌رساند و او غفور و رحیم است.

قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمْ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكُمْ فَمَنْ اهْتَدَىٰ فَإِنَّمَا يَهْتَدِي لِنَفْسِهِ وَمَنْ ضَلَّ فَإِنَّمَا يَضِلُّ عَلَيْهَا وَمَا أَنَا عَلَيْكُمْ بِوَكِيلٍ ﴿١٠٨﴾

فولادوند: بگو ای مردم حق از جانب پروردگارتان برای شما آمده است پس هر که هدایت یابد به سود خویش هدایت می‌یابد و هر که گمراه گردد به زیان خود گمراه می‌شود و من بر شما نگهبان نیستم

مکارم: بگو ای مردم حق از طرف پروردگارتان به سراغ شما آمده، هر کس (در پرتو آن) هدایت یابد برای خود هدایت شده، و هر کس گمراه گردد به زیان خود گمراه شده، و من مأمور (به اجبار) شما نیستم.

وَاتَّبِعْ مَا يُوحَىٰ إِلَيْكَ وَاصْبِرْ حَتَّىٰ يَحْكُمَ اللَّهُ وَهُوَ خَيْرُ الْحَاكِمِينَ ﴿١٠٩﴾

فولادوند: و از آنچه بر تو وحی می‌شود پیروی کن و شکیبا باش تا خدا [میان تو و آنان] داوری کند و او بهترین داوران است

مکارم: و از آنچه بر تو وحی می‌شود پیروی کن و شکیبا باش (و استقامت نما) تا خداوند فرمان (پیروزی را) صادر کند و او بهترین حاکمان است